

Oppimisvaikeuksia – Puhetta aikuisten oppimisesta podcast, jakso 4

Puhetta aikuisten oppimisesta podcastissa Turun AKK:n markkinointikoordinaattori Heidi Jaarinen ja opinto-ohjaaja Mia Ranne keskustelevat aikuisten oppimiseen liittyvistä asioista, joita tulee esille esimerkiksi opiskelua pohdittaessa tai opiskelujen aikana.

Edellisessä podcast jaksossa puhuttiin erityisopettaja Sari Kinnalan kanssa huonoista koulumuistoista. Tämänkertainen jakso on jatkumoa aiheelle, sillä huonojen koulumuistojen takana voi usein olla myös oppimisvaikeuksia. Jaksossa mukana Sari Kinnalan lisäksi myös ammatillinen erityisopettaja Jaana Kallio.

Oppimisvaikeudet, kuten lukemisen ja kirjoittamisen, tarkkaavaisuuden, hahmottamisen tai keskittymisen vaikeudet ovat yleisiä. Tässä jaksossa keskustellaan erityisopettajien kanssa mm. siitä, kuinka oppimisen vaikeudet ja haasteet opiskelussa näyttäytyvät ammatillisessa aikuiskoulutuksessa. Raskaat muistot oppimisen vaikeudesta voi estää jopa hakeutumasta toiveammattiin. Kaikki on kuitenkin mahdollista ja opettajien, opinto-ohjaajien, erityisopettajien ja muiden ammattilaisten tuella yleensä päästään tavoitteeseen. On myös hyvä muistaa, että vaikka opinnoissa olisi haasteita, opiskelija voi kuitenkin olla täysin suvereeni itse työssään! Kaikki on kiinni motivaatiosta, halusta ja palosta kouluttautua ja työllistyä!

Voiko oppimisvaikeudesta huolimatta opiskella ja työllistyä? Minkälaisia oppimisen vaikeuksia esiintyy? Miten ne huomioidaan käytännössä? Kuuntele jakso niin tiedät!

Äänitteen kesto: 20 minuuttia 36 sekuntia

HJ = Heidi Jaarinen (juontaja)

MR = Mia Ranne (juontaja)

SK= Sari Kinnala, erityisopettaja, jakson vieras

JK= Jaana Kallio, ammatillinen erityisopettaja, jakson vieras

(Podcastin tunnusmusiikki alkaa soida)

HJ: Mä olen Heidi Jaarinen, Turun AKK:n markkinointikoordinaattori.

MR: Minä olen Mia Ranne, Turun AKK:n opinto-ohjaaja.

HJ: Tämä on Puhetta aikuisten oppimisesta -podcast, tervetuloa mukaan!

(Tunnusmusiikki hiljenee)

HJ: Tervetuloa tämänkertaisen podcast-jakson pariin. Tosiaan meillä oli jokin aika sitten vieraana podcastissa meidän Turun AKK:n erityisopettajat Sari Kinnala ja Jaana Kallio. Heidän kanssa päästiin niin hyvin juttuihin, että päätettiin tehdä näistä aiheista kaks podcast-jaksoa. Viime jaksossa me keskusteltiin Sarin kanssa siitä, minkälaisia huonoja koulumuistoja moni meistä kantaa mukanaan ja miten ne voi olla sitten esteenä sille, että henkilö ei välttämättä enää hakeudu opiskelemaan. Tämänkertainen jakso on jatkumoa tuolle viime kerran jaksolle. Tänään me keskustellaan sitten oppimisen vaikeuksista ja siitä minkälaista tukea niihin on saatavilla Turun AKK:ssa. Lähetäänkin kuuntelemaan, että minkälaisia ajatuksia ja kokemuksia Sarilla ja Jaanalla on tästä aiheesta.

JK: Ne taustat mitkä siel on, niin niil on vaikutusta. Kyllähän meillä täällä aikuisopetuksen puolella se ikähaitari on tosi laajaa. Saa sanoa, että siellä on kaksvitosesta kuuskymmppiseen. Ja ne koulukokemukset ja kaikki on sellasia, että monilla on pelkotiloja. Että jos siellä on niitä huonoja muistoja sieltä kouluajoilta, että jos on sattunut opettaja sanomaan, että sust ei oo mihkään ja sä et osaa mitään. Vaik ei siel sit oliskaan, mut sellasta tukemista tarvitaan aika paljon. Mut toki siellä sit on niitä semmosia, kellä saattaa olla... No lukemisen ja kirjoittamisen vaikeus... Se on melkein, et jos on nuorempi, niin ne on siihen saanut apua ja ne on sinut sen kanssa. Mut sit jos siellä on jotain 60-

luvullakin syntyneitä, niin silloinhan on helposti tyhmäksi ja osaamattomaksi leimattu. Ja sitä myöten sitten on tullut se, että mä en opi ja mä en osaa ja se koulunkäynti niinku pelottaa ja se kouluun tuleminenkin. Usein se onkin se suurin hämmästykseni, et tää koulunkäynti voi olla... Niinku yks opiskelija kerran sanos, että ei hän oo ikinä tiennyt et koulunkäynti on näin mukavaa! Tulee ne positiiviset kokemukset sieltä sitten. Toki sit on niitä semmosia haasteita... Hahmotuksessa esimerkiksi, keskittymisessä ja kaikessa tämmösessä. Mut se et koulutus on tosi tärkeää kaikille ja kuinka paljon se sitten ihmisiä auttaa tässä maailmassa. Kun saatais ihmisiä rohkaistua. Toki täytyy muistaa, että on myös niitä sitten, että ei tule pärjäämään näissä ammateissa siltikään vaikka saiskin sitä koulutusta. Kyl maailma on aika hurja ja vaaditaan aika superhyperosaajia myös sitten. Et se on sitten taas vähän niinku tämmönen yhteiskunnallinen juttu, et se vähän niin kuin unohtuu tossa. Se tulee aina esille noissa valintatilanteissa sitten. Kun ei voi ottaa ja näkee sen, että ei rahkeet riitä vaikka saiskin niitä tukitoimia sitten. Et kun ammattiin kuitenkin valmistetaan ja tarkoitus, että pääsis työllistymään, sehän se kaikkien tavoite on sit kuitenkin. Ja se suurin kiitos, et saa sen työpaikan sen koulutuksen jälkeen. Se et pääsee yli niistä kaikista peloistaan ja uskaltaa kertoa. Nuoret tosiaan usein kertookin jos heil on. He on todennäköisesti sit jo saaneet siihen jo apuakin, lukemiseen ja kirjoittamisen vaikeuteen. Niin et he pystyy sanomaan, et mä pystyn tän kans jo elämään ja mul on keinoja siihen. Ja sitten täällä ammatillisessa koulutuksessa, kun koulutetaan ammatteihin, niin ei kaikissa ammateissa edes tarvitse valtavasti sitä kirjoittamista ja lukemista. Mä oon sanonut, että ne on käsityöammatteja, kädentaitoja tarvitaan monessa ammattissa. Niin ei ne siellä ehkä sitten korostu. Ja sitten tosiaan niiden vanhempien kohdalla sitten, he saattaa sitten kyllä ruveta kertoon, et mul on aina ollut tämmöstä ja tämmöstä, et ei oo kyl mitään diagnoosia koskaa tehty. Niin niistäkin pystyy. Mut mä katsoisin kaikista tärkeimmäksi, et oli se sitten paljon tukea tarvitseva opiskelija tai hyvin itseohjautuvakin, että saa sen ilmapiirin siellä ryhmässä sellaiseks avoimeks. Et tulee niinku suhde opettajaan ja henkilökuntaan muuhunkin. Et tietenkin vastuuopettaja on heidän kanssa kaikist eniten. Et saa sen (tunnelman) sellaiseks et ne luottaa ja uskaltaa tulla kertomaan. Mä en tiedä onko se nyt persoonakysymys, kyllä se on mun mielestä ihan ammattitaito -kysymyskin, et osaa ottaa ne opiskelijat sillee. Mähän en koskaan esittele itseäni, että olen erityisopettaja. Mä en edes kerro sitä heille. Etukäteen en oo kertonut koskaan. Toki he on sit saanut sen ehkä joltain opinto-ohjaajalta tietää, mut en mä oo halunnut sitä mitenkään niinku korostaa, et olette tässä nyt erityisopettajan opetuksessa. Vaan, että kun teen sitä ammatillista opetusta kelle tahansa. Mut mä katon, et otan opiskelijat aina yksilönä ja saa sen semmosen luottamuksen niihin, niin sit ne uskaltaa... Nekin, kellä on sit niitä huonoja muistoja sieltä takavuosilta. Ja antaa niinku sitä luottoa koko ajan, et kyllä sä tästä selviät ja pärjät. Sä ehkä tarvit enemmän harjoitusta, mut sit harjoitellaan ja jos tarvit jotain muuta apua, että mun apua ei riitä, niin sitten tietenkin kertoo näistä muista palveluista, mitä meillä sitten saa. Niin niillä jo aika pitkälle sitten pääsee. Tosi paljon aikuisilla kyllä on kaikkia sellaisia... Et sit kun se luottamus tulee, niin he kertoo, mitä kaikkea he on saanut kokee koulutuksen aikasemmin. Ja sit on menny se itseluottamuskin siihen oppimiseen tietenkin. Mut toki on sit niitä hahmottamisen ja keskittymisen vaikeuksia, et sitten opettajalla täytyy olla niitä keinoja sitten ohjata ja usein se tarvii sitten sellasta yksilöohjausta. Ja esimerkiksi näis käytännön ammateissa, ihan sellasta käytännön harjoitusta niin, että siinä ei oo muita. Koska siihen keskittymiseen voi sitten vaikuttaa se, että kun on paljon muita siinä ympärillä. Et voi olla hyvä työntekijä mut pitää saada se... Tietysti se opiskelija itekin löytää niitä keinoja siihen, et osaa keskittyä siihen tehtävien tekemiseen. Paha hahmotuksen häiriö on eri ammateissa vähän semmonen, että... Jos aattelee meillä puhtausalallakin, että jos oikein paha hahmotuksen häiriö on niin mitenkä sitten pystyy sitten... Et jos ei oo kovin vahvana se siellä, niin tietysti voi pärjätä kun on erilaisia ympäristöjä, missä voi työskennellä. Mut jos se on paha, niin se voi ihan haitata sit täs ammatissakin tietenkin. Et sille ei sitten voi opetuksellakaan sitten siihen asiaan. Jotain voi, mutta ei ihan ihmeitä pysty tekemään.

SK: Just tossa, kun Jaana kertoi myöskin, että opiskelijan kanssa keskustellaan. Aina pitää se luottamus syntyä opiskelijaan. Niin tärkeintä on se, että opiskelijan mielipidettä kuunnellaan ja luodaan se luottamuksellinen suhde opiskelijaan. Et joskus opiskelija... Hänen kanssaan tehdään joku lukitestausta, niin hän voi sanoa et "ok, kiitos, tää oli hyvä, et tää tehtiin ja nyt mä tiedän, mut mä koen et mä pärjään". Toinen opiskelija voi sit taas sanoa samassa tilanteessa, jos on havaittu, et on lukemisen ja kirjoittamisen vaikeutta, niin opiskelija saattaa todeta, että "kyllähän mä tän arvasin ja mitäs nyt sitten seuraavaks tehdään?". Eli, että tarvii siihen tukea. Ja siin tapaukses, jos opiskelija kokee, et hän ei tarvitse tukea, niin asia on ihan ok. Tai sitten jos opiskelija kokee näin, et häntä haittaa vaikka se

lukemisen vaikeus niissä opinnoissa, niin jutellaan sen ammatillisen opettajan kanssa ja opinto-ohjaajan kanssa, et miten siinä sit edetään, et mimmosii tukitoimii tarvitaan. Niinku Jaana totes, niin meillä on aika käsityövaltaisia ammatteja ja se tulee monesti opiskelijalle positiivisena, että useat opiskelijat, vaikka heillä ois oppimisen vaikeuksia, niin useat opiskelijat kokee, että he pärjää. Et niit teoriaopintoja, niit ei oo paljoa. Mut toisaalta niit teoriaopintoja myöskin on, et kyl niinku tarvitaan sellasia kognitiivisia taitoja, mikä tarkoittaa, et pitää vähän muistaa asioita ja pitää ymmärtää lukemaansa ja pitää ehkä sitä ymmärtämäänsä osata kirjoittaa auki. Niin semmosis tilanteissa sitten voi olla, et opiskelija tarvii esimerkiks lisää aikaa kirjoittamiseen tai lisää aikaa jonkin tehtävän tekemiseen. Tai opiskelijalle olis ehkä parempi, et hän voi suullisesti esittää jonkun tehtävän kuin kirjoittamalla. Et tälläsii kaikki isit rätätöidään, niinku henkilökohtaisesti kullekin opiskelijalle.

MR: Yksilöllisyys on varmasti sellanen tosi tärkeä asia täällä meillä oppilaitoksessa. Elikkä jokainen opiskelija huomioidaan omana itsenään. Eli et jää kenenkään taakse tai ryhmän taakse. Kyllä meillä jokainen opettaja ja henkilökunta löytää jokaisen opiskelijan sieltä ja löydetään se vuorovaikutustapa sitten jokaisen kanssa. Ja niin kuin Jaana sanoi, niin yksi tärkeä asia on se myönteinen oppimisilmapiiri. Ei haittaa, vaikka se on vähän huumorillakin höystetty. Et hausaa voi olla. Et oppiminen, opiskelu ja tuen saaminen, niin niihin kaikkiin voi liittää semmosen myönteisen ilmapiirin, jopa hauskuuden. Puhutaankin positiivisesta pedagogiikasta, eli se voi olla yks semmonen, joka löytyy täältä meidän kouluttajien takataskusta. Sitten varmasti nää, mitä molemmat kerroitte, että löytyy se oma oppimistapa, et miten sä opit sitten parhaiten ja sillä tavalla löydät sitten niitä hyviä kokemuksia siihen oppimiseen.

SK: Mia tos korosti, niin must tuntuu et meil osataan se aika hyvin, niinku se yksilöllisyyskin täällä huomioida. Et se kun puhutaan opiskelijoiden oppimisvaikeuksista tai opiskelun haasteista, niin yks on ainakin se, että monille opiskelijoille opinnot ehkä... On niinku hyvä, että pääsee opiskelemaan omaan tahtiinsa ja vähän hitaammin. Et se aika on aika semmonen iso tekijä, että asiat opitaan mutta kullakin on sitten semmonen oma yksilöllinen rytmi. Et jos voi vähän hitaammin jonkun asian opiskelijalle selittää, jos itsellä on aikaa siihen. Jos mä esimerkiks ajattelen matematiikkaa, niin matematiikka on yks semmonen peikko, jota monet pelkää, että on unohtanut jo matikan. Mut must tuntuu, et kyl meidän opiskelijat, tosi hyvin he oppii matikan, kun heil on tarpeeks aikaa opetella niit asioista ja opiskella niit asioita. Ja kun on joku ihminen, joka selittää tarpeeks monta kertaa ja tarpeeks monella tavalla. Et ei oikeestaan niinku, ei voi ajatella niin, et ois semmosia opiskelijoita, jotka ei opi. Et se on kyse motivaatiosta ja sit siitä, että tietysti niitä perslihaksia täytyy olla, et jos ne on kunnossa ja jaksaa. Ja kyl mekin jaksetaan sit niitten opiskelijoiden kans, jaksetaan neuvoa ja ohjata, et se aika on aika tärkeä asia mun mielestä huomioida tässä, sillon kun on niitä haasteita siinä oppimisessa. Et jotkut opiskelijat tarvii enemmän aikaa oppii samat asiat, toisil se menee nopeemmin. Ja voi olla, että ei kyse oookkaan ehkä oppimisvaikeuksista. Voi olla, että jotkut opiskelijat, heil on enemmän ehkä kokemusta siit asiasta, niin he oppiikin sit nopeammin. Et kun meillä henkilökohtaistetaan opinnot, niin se on ihan selvää, et henkilöt, joil on jo kokemusta asioista ja ammatista, mitä on tullut opiskelemaan, niin heille se oppiminen onkin nopeempaa. Et sit ne, joille se ammatti on uusi, tai ne, joil on opiskelun haasteita tai oppimisvaikeuksia, niin vaatii sitten enemmän aikaa oppii ne samat asiat.

HJ: Tossakin voi olla se muisto monella, sielt kaukaa kouluajoista, et piti sen ryhmän kanssa mennä ja siel ei ollut sitä, niin yksilöllistä oppimista vaan sä olit siin ryhmäs osana ja joko menestyit tai et.

SK: Kyllä.

MR: Ja meilläkin saattaa olla opiskelijoita, joilla on ollut sitten oppimisvaikeuksia aiemmin. Ja jos miettii niinku yhteiskunnallisesti, niin nää on varmaan johtaneet just siihen, et on just matala koulutustaso ja on just työttömyyttä. Ja mikä parasta sitten kun tulee meille opiskelijaksi ja saa tukea ja ohjausta, niin sitä kautta voi sitten myöskin menestyä siellä omissa opinnoissaan. Toki se voi vaatia sinnikkyyttä ja rohkeuttakin mut, et kun sulla on se halu ja tarve siihen opiskeluun, niin se menestyminen voi olla ainakin osittain taattua.

SK: Jotenkin mä haluisin erottaa opiskelun haasteet niistä oppimisvaikeuksista. Et opiskelun vaikeudet ja opiskelun haasteet on tämmösiä, esimerkiks taloudellinen tilanne, perhetilanne, onks aikaa? Onks

yleensäkin mahdollisuutta? Onks motivaatiota? Onks rohkeutta lähteä opiskelemaan? Perhetilanne on varmaan yks niit isoja juttuja ja taloudellinen tilanne. Sit ne oppimisvaikeudet on eri asia. Jollain voi tietysti olla molempia. Mut molemmat on sellanen asia, jotka ehkä vähän voi arvelluttaa. Mut oppimisvaikeudet meille usein sit on niitä lukemiseen liittyvät vaikeudet tai hahmottamiseen liittyvät vaikeudet, keskittymiseen ja tarkkaavuuteen liittyvät ongelmat on hyvinkin sellasia isoja juttuja, jotka saattaa meidän opiskelijoilla vaikuttaa siihen opiskeluun. Matikkaan ja kieliin liittyvät oppimisvaikeudet.

MR: Mut et opiskelijalla on myöskin oma vastuu siihen opintojen etenemiseen, sujumiseen ja oppimiseen. Ja on tärkeää, että itse on motivoitunut kouluttautumaan.

JK: Kyl se on ihan se ykkösjuttu! Ainakin mä aina korostan opiskelijoille sitä, et jos sul on motivaatio, halua ja hinkua siihen, et kouluttaudut, saat ammatin ja pääset työhön, niin kaikki on niinku mahdollista. Jollain on pitempi polku, joku voi päästä lyhyemmällä polulla, mut se on aina niinku mahdollista. Et jos se niinku puuttuu, niin sitä sä et voi kellekään niinku opettaa sitä motivaatio. Et se täytyy tulla sieltä sisältä, itsestään, itsestä ihmisestä.

SK: Joo ja mun mielest jotenkin... Vaikka opiskelijalle se saattaa olla ehkä semmonen asia, että se on niinku iso juttu, jos hänel on joku oppimisen vaikeus, mut must kaikki meidän opiskelijat on sellasia, et heil on jotain erityistaitoja. Et kaikki on hyviä jossakin. Et se, että vaikka ois oppimisvaikeutta jollain alalla, niin silti hän saattaa olla sillä alalla aivan suvereeni ja todella hyvä. Et se, että minkälaiseks hän kehitty siinä ammatissa, niin se ei ollenkaan riipu siitä, et onko oppimisvaikeuksia vai ei. Et se motivaatio on tärkeä. Ei voi oikeestaan sanoa niin, et jos sä oot huono jossain, niin sä et voi hakea jollekin tietylle alalle. Et kyl se motivaatio on se, joka vie ihmistä eteenpäin. Vaikka sitten olis haasteita oppimisessa.

JK: Kiitosta ja kannustusta, se auttaa aina eteenpäin!

SK: Kyllä! Just näin!

JK: Et niilläkin, kellä sit on sitä haastetta, niin muistaa aina sitten tukea sitä mitä osataan ja kiittää ja kannustaa. Niin sehän sitten ihmistä yleensä vie eteenpäin.

MR: Ja meillä kaikilla on jotain vahvuuksia. Et ei ole pelkästään heikkouksia, mitä me kannetaan tässä elämässämme mukana ja me kaikki ollaan oikeestaan niinku erilaisia oppijoita.

(taustamusiikki alkaa soida)

HJ: Näihin toivon tunnelmiin on varmaan hyvä päättää tää meidän podcast-jakso. Kiitos Sari ja Jaana tosi paljon, että tulitte meidän vieraaksi. Tosi hienoja ja positiivisia kannustuksia saatiin teiltä!

SK: Kiitos!

JK: Kiitos!

SK: Tervetuloa opiskelemaan meille!

HJ: Ehdottomasti! Täällä ollaan kaikkien apuna.